

Терещенко Л. Я., ст. гр. ФСГзмл-11
Лещук В. П., д.е.н., професор

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасній економічній літературі питання, що стосуються оцінки фінансового стану підприємства, формування методологічних підходів до його аналізу, є досить розповсюдженими. Це обумовлено тим, що дослідження фінансового стану, формування відповідного інформаційного та методичного забезпечення дає можливість своєчасно виявляти та адекватно реагувати на негативні тенденції у діяльності суб'єктів господарювання. При цьому необхідно враховувати певні особливості методичного забезпечення оцінки фінансового стану підприємства. Вони обумовлені тим, що фінансовий стан підприємства формується у результаті його виробничо-господарської діяльності і аналіз повинен бути складовим елементом процесу аналізу всіх сторін діяльності підприємства. Відповідно управління фінансовим станом – елементом загального процесу управління підприємством і нехтування цим призведе до порушення зв'язку елементів системи управління підприємством у цілому. Разом з тим, оцінка фінансового стану повинна проводитися на основі обмеженої кількості показників, прагнення до збільшення якої не забезпечить належного позитивного впливу на якість отриманих результатів.

Сформульовані в економічній літературі погляди на сутність та зміст фінансового стану підприємства суттєво відрізняються. Так, К. Салига характеризує його як результат взаємодії усіх елементів системи фінансових відносин підприємства, який відображає наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів [1, с. 115]. Подібне визначення приводиться у підручнику «Фінанси підприємства» [2, с. 282–283]. Аналогічно трактує фінансовий стан підприємства Г. Савицька. Вона вказує, що фінансовий стан характеризує спроможність фінансувати свою діяльність, тобто характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, фінансовими взаємовідносинами з іншими фізичними та юридичними особами, платоспроможністю та фінансовою стійкістю [3, с. 409]. Приведені визначення подібні тим, що в основі фінансового стану підприємства лежить використання у процесі виробничо-господарської діяльності фінансових ресурсів, що є у його розпорядженні.

Дещо по-іншому розкриває зміст фінансового стану М. Крейніна: фінансовий стан – показник економічної діяльності підприємства, що характеризує його ділову активність і надійність [4, с. 11]. Слід відмітити, що таке трактування суттєво звужує розуміння сутності та змісту фінансового стану підприємства, оскільки він залежить не тільки від ділової активності безпосередньо конкретного підприємства, але і формується під впливом багатьох зовнішніх факторів (наприклад, економічна ситуація в державі).

Таке різноманіття підходів до розкриття сутності поняття фінансового стану обумовлюється його складністю та багатогранністю. Можна згодитись із думкою Л. Івченко, яка вказує, що «фінансовий стан – це складна, інтегрована за багатьма показниками характеристика діяльності підприємства в певному періоді, що відображає рівень його фінансової конкурентоспроможності, ступінь забезпеченості підприємства власними та залученими фінансовими ресурсами, ступінь їх співвідношення між собою та раціональності розміщення, забезпеченості власними оборотними коштами для своєчасного проведення грошових розрахунків за зобов'язаннями та здійснення ефективної господарської діяльності в майбутньому» [5, с. 197–210]. Разом з тим, приведені визначення надто широкі, що розмиває трактування сутності та значення фінансового стану підприємства.

Дещо по-іншому характеризується сутність фінансового стану підприємства (фірми) в зарубіжній економічній літературі. Окремі автори у визначенні перераховують всі аспекти його оцінки. Наприклад, Є. Брігхем, Дж. Х'юстон характеризують фінансовий стан такими параметрами, як: раціональність структури активів і пасивів, тобто коштів підприємства та їх джерел; рівень ліквідності й платоспроможності підприємства; ефективність використання майна та рентабельність продукції; ступінь фінансової стійкості. Тобто фінансова стійкість розглядається як одна з характеристик фінансового стану [6, с. 83–86].

Інші автори виділяють інші характеристики фінансового стану: здатність підприємства погасити свої боргові зобов'язання [7, с. 41]; процес формування і використання фінансових коштів [8] та інші.

На основі проведеного дослідження можна сформулювати наступне визначення: фінансовий стан підприємства – інтегрована характеристика фінансових результатів діяльності, яка характеризує ефективність використання ресурсів, що є у його розпорядженні, та є основою для подальшого розвитку.

Саме тому управління фінансовим станом будь-якого суб'єкта господарювання є однією з найбільш актуальних проблем на всіх етапах їх розвитку, що зумовлює необхідність удосконалення як теоретичних, так і практичних підходів.

Література

1. Салига К. С. Методичні підходи діагностування фінансового стану підприємства / К. С. Салига // Держава та регіони. Економіка та підприємництво. – 2011. – № 3. – С. 204–210.
2. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств: підручник / А. М. Поддєрьогін (наук. ред.). – [7-ме вид., перероб. та доп.]. – К.: КНЕУ, 2008. – 552 с.
3. Савицкая Г. В. Экономический анализ: учебник / Г. В. Савицкая. – [14-е изд., перераб. и доп.]. – М.: НИЦ ИНФРА-М, 2013. – 649 с.
4. Крейнина М. Н. Анализ финансового состояния и инвестиционной привлекательности акционерных обществ в промышленности, строительстве и торговле / М. Н. Крейнина. – М.: Дело и сервис, 2010. – 256 с.
5. Івченко Л. В. Аналіз фінансового стану підприємств: інформаційне та методичне забезпечення / Л. В. Івченко, О. Є. Федорченко // Фінанси, облік і аудит. – 2015. – Вип. 1. – С. 197–210.
6. Brigham E., Houston J. Fundamentals of Financial Management / Eugene Brigham, Joel Houston. – Cengage Learning, 2006. – 147 p.
7. Higgins, Robert C. Analysis for Financial Management / Robert C. Higgins. – Edition: 10th. – McGraw-Hill, 2011. – 480 p.
8. McClure B. How To Analyze A Company's Financial Position [Internet resource] / Ben McClure // Investopedia. – Access mode: <http://www.investopedia.com/articles/fundamental/04/063004.asp>.

Тиж Г. Б., ст. гр. ФСГм-11
Налукова Н. І., к.е.н., доцент

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РИНКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ

Досвід європейських держав переконує, що розвинутий ринок страхування життя є запорукою забезпечення соціального захисту населення, ефективного вирішення низки соціальних проблем, характерних для України в умовах сьогодення. Водночас, ринок страхування життя слугує каталізатором процесів економічних перетворень у країні та розвитку національної економіки, виступаючи потужним джерелом внутрішніх довгострокових інвестицій та потенціалом економічного зростання.

На жаль, ринок страхування життя не розвивається в Україні належним чином, що зумовлено: низьким рівнем страхової культури й платоспроможності населення, збитковістю підприємств; низькою капіталізацією та неплатоспроможністю страховика; недоліками нормативно-правового регулювання, зокрема державного нагляду, прогалинами податкового законодавства, що створюють передумови розвитку «схемного» страхування; низьким рівнем розвитку внутрішнього перестраховання, залежністю від світових лідерів перестраховання; поширенням страхового шахрайства; некваліфікованими актуарними розрахунками та неадекватною статистичною інформацією;